

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพที่มีสาเหตุจากมลภาวะของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ กรณีศึกษาตำบลสบป่าด อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปางนั้น จะนำเสนอผลการศึกษากันเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวแปรอิสระเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวแปรตาม

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวแปรอิสระ

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ รายละเอียดปรากฏในตาราง 1

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	353	
เพศ		
ชาย	131	37.10
หญิง	222	62.90
อายุ		
20-29 ปี	67	19.00
30-39 ปี	110	31.20
40-49 ปี	87	24.60
50-59 ปี	43	12.20
60 ปีขึ้นไป	46	13.00

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	353	
สถานภาพ		
โสด	27	7.60
สมรส	305	86.40
สมรสแต่หย่าร้าง	5	1.40
คู่สมรสถึงแก่กรรม	14	4.00
ไม่ตอบ	2	0.60
การศึกษา		
ไม่ได้เรียน	64	18.10
ประถมศึกษา	241	68.30
มัธยมศึกษา	37	10.50
อาชีวศึกษา-อุดมศึกษา	11	3.10
อาชีพ		
ข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ	12	3.40
เกษตรกร	47	13.30
ค้าขาย	14	4.00
รับจ้าง	188	53.30
แม่บ้าน	58	16.40
อื่น ๆ มีอาชีพมากกว่า 2 อาชีพขึ้นไป	34	9.60
รายได้		
0-2,500 บาทต่อเดือน	125	35.40
2,501-5,000 บาทต่อเดือน	167	47.30
5,001 บาทขึ้นไป	61	17.30

จากตารางที่ 2 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.90 เป็นหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.20 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.60 ที่เหลืออยู่ในช่วงอายุ 20-29 ปี ร้อยละ 19.00 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 13.00 กลุ่มที่มีน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี ร้อยละ 12.20

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.40 สมรส มีร้อยละ 7.60 ที่เป็นโสด ที่เหลือร้อยละ 4.00 และร้อยละ 1.40 มีสถานภาพสมรสแต่คู่สมรสถึงแก่กรรม และหย่าร้าง ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 68.30 รองลงมา ร้อยละ 18.10 ไม่ได้เรียน และร้อยละ 10.50 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ที่เหลือร้อยละ 3.10 มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา-อุดมศึกษา

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.30 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมามีอาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และจำนวนร้อยละ 13.30 มีอาชีพเกษตรกร อาชีพข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย มีร้อยละ 3.40 และ 4.00 ตามลำดับ ที่เหลือร้อยละ 9.60 มีอาชีพมากกว่า 2 อาชีพขึ้นไป (เช่น รับจ้างด้วยค้าขายด้วย เป็นต้น)

รายได้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.30 มีรายได้ระหว่าง 2,501-5,000 บาท รองลงมาอยู่ในกลุ่มมีรายได้น้อย ร้อยละ 35.40 อยู่ระหว่าง 0-2,500 บาท และที่เหลืออยู่ในกลุ่มมีรายได้กว่า 5,001 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 17.30

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวแปรตาม

4.2.1 วัดความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบ แหล่งอันตรายจากมลภาวะทางอากาศที่มีผลต่อสุขภาพ และวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ผู้ศึกษาได้จัดทำมาตรวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คำถามจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนสูงสุด 2 คะแนน ต่ำสุด 0 คะแนน (เมื่อปรับเป็นคะแนนเชิงบวกทั้งหมดแล้ว) ดังนั้นคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ระหว่าง 0-30 คะแนน โดยผู้ศึกษาได้จัดระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศเป็น 3 ระดับ คือ มีความรู้ไม่ดี (0-10 คะแนน) มีความรู้พอใช้ (11-20 คะแนน) และมีความรู้ดี (21-30 คะแนน)

ตารางที่ 3. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับอันตรายของมลภาวะในภาพรวม

ระดับความรู้เกี่ยวกับอันตรายของมลภาวะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	353	
ความรู้ไม่ดี	-	-
ความรู้พอใช้	3	0.80
ความรู้ดี	350	99.20
รวม	353	100.00

จากตารางที่ 3 พิจารณาในภาพรวมของการวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดี โดยอยู่ในเกณฑ์มีความรู้ดี คิดเป็นร้อยละ 99.20 และร้อยละ 0.80 มีความรู้ในระดับรู้พอใช้ คะแนนเฉลี่ยวัดความรู้โดยรวมเท่ากับ 25.26 หมายความว่ารู้อยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษา ซึ่งเป็นเกณฑ์บังคับขึ้นไปถึงร้อยละ 81.90 มีไม่ได้เรียนเพียงร้อยละ 18.10 ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศได้ดี

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นรายชื่อของความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย
1. มลพิษที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของท่าน มีแหล่งกำเนิดมาจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและเหมืองถ่านหินลิกไนต์	347 (98.30)	-	6 (1.70)	1.98
2. สารมลพิษที่สำคัญที่มาทางอากาศ คือ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ หรือที่เรียกกันว่า ก๊าซซัลเฟอร์ฯ	350 (99.20)	-	3 (0.80)	1.99
3. ก๊าซซัลเฟอร์ฯ เกิดจากการเผาไหม้ของถ่านหินลิกไนต์ที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงของโรงไฟฟ้า	352 (99.70)	-	1 (0.30)	1.99
4. การสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศมากขึ้น	347 (98.30)	2 (0.60)	4 (1.10)	1.97
5. นอกจากปัญหาของก๊าซซัลเฟอร์ฯ แล้ว ตัวท่านและคนในหมู่บ้านยังได้รับความเดือดร้อนและรำคาญจากปัญหาฝุ่นละอองด้วย	336 (95.20)	8 (2.30)	9 (2.50)	1.93
6. ก๊าซซัลเฟอร์ฯ ทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ (เช่น หวัด ไซนัสอักเสบ หลอดลมอักเสบเรื้อรัง เป็นต้น)	352 (99.70)	-	1 (0.30)	1.99
7. ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นทำให้คนเป็นโรคผิวหนัง	295 (83.60)	31 (8.80)	27 (7.60)	0.25
8. ฝุ่นละอองในอากาศที่มีขนาดใหญ่ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้มากกว่าฝุ่นขนาดเล็ก	183 (51.80)	119 (33.70)	51 (14.50)	0.82
9. ก๊าซซัลเฟอร์ฯ มีอันตรายต่อนัยน์ตาของคน ทำให้ระคายเคือง แสบตา น้ำตาไหล	332 (94.10)	15 (4.20)	6 (1.70)	1.89
10. จากความรู้ความเข้าใจของท่าน มลพิษทางอากาศทำให้ผู้คนในหมู่บ้านป่วยเป็นโรคทางเดินหายใจ	328 (92.90)	14 (4.00)	11 (3.10)	1.89

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นรายชื่อของความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ (ต่อ)

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย
11. ปัญหาของมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ต่อหมู่บ้านของท่าน มีผลจากสภาพภูมิอากาศ และฤดูกาล	267 (75.60)	41 (11.60)	45 (12.80)	1.64
12. ท่านคิดว่าโรงไฟฟ้าแม่เมาะสามารถป้องกัน มลพิษได้ เมื่อติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ ไดออกไซด์เรียบร้อยแล้ว	162 (45.90)	37 (10.50)	154 (43.60)	1.35
13. ปัญหามลพิษในอากาศจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะฝนกรด	317 (89.80)	5 (1.40)	31 (8.80)	1.88
14. คนที่เป็นโรคภูมิแพ้หรือหอบหืด จะไวต่อการ เจ็บป่วยจากมลพิษทางอากาศมากกว่าคนปกติ	310 (87.80)	7 (2.00)	36 (10.20)	1.85
15. การจัดสภาพแวดล้อมภายในครัวเรือนให้ถูก สุขลักษณะ ช่วยบรรเทาการเจ็บป่วยจากมลพิษ ทางอากาศได้	301 (85.30)	29 (8.20)	23 (6.50)	1.77

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงจำนวนค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้และอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ มีจำนวน 15 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3 ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.70 ตอบได้ถูกต้องว่า "ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เกิดจากการเผาไหม้ของถ่านหินลิกไนต์..." ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.99 หมายความว่าในที่นี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้เข้าใจดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 7 ซึ่งเป็นคำถามเชิงลบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ 83.60 ตอบผิด ร้อยละ 7.60 บอกว่าไม่แน่ใจในประเด็นคำถามว่า "ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้คนเป็นโรคผิวหนัง" และข้อคำถามเชิงลบอีกข้อคือข้อ 8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบผิดถึงร้อยละ 51.80 ตอบถูกเพียงร้อยละ 33.70 ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เท่ากับ 0.82 เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยเป็นลำดับที่ 2

ส่วนคำถามข้ออื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ประการหนึ่งอาจเป็นด้วยการตั้งคำถามเชิงบวกถึง 13 ข้อ เพราะฉะนั้นแต่ละข้อจึงมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.35-1.98 ซึ่งหมายความว่ามีความรู้เรื่องมลภาวะอยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างดี

มีข้อสังเกตกับคำตอบของกลุ่มตัวอย่างในข้อคำถามที่ 12 ผู้ตอบร้อยละ 45.90 ตอบได้ถูกต้องว่า “โรงไฟฟ้าแม่เมาะสามารถป้องกันมลพิษได้ เมื่อติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เรียบร้อยแล้ว” แต่ผู้ตอบจำนวนร้อยละ 43.60 บอกว่า “ไม่แน่ใจ” จะเห็นว่าสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ที่ถูกถาม มีเพียงจำนวนร้อยละ 10.50 บอกว่า “ไม่ใช่” ซึ่งหมายความว่ากลุ่มที่ตอบ “ไม่ใช่” ไม่เชื่อว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จะสามารถป้องกันมลพิษได้ แม้ว่าจะได้ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เสร็จเรียบร้อยแล้ว

4.2.2 วัดเจตคติต่ออันตรายและวิธีการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ เป็นคำถามเชิงบวกและลบ จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนสูงสุด 2 คะแนน ต่ำสุด 1 คะแนน เมื่อปรับเป็นคะแนนเชิงบวกแล้ว เกณฑ์การจัดลำดับผู้ศึกษาใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ ในหัวข้อที่ 4.2.1 เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาจึงจัดลำดับเจตคติเป็น 3 ระดับ คือ มีเจตคติไม่ดี พอใช้ และดี ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับเจตคติที่มีต่ออันตรายของมลภาวะและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันจากมลภาวะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	353	
มีเจตคติไม่ดี		
มีเจตคติพอใช้	104	29.50
มีเจตคติดี	249	70.50
รวม	353	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงภาพรวมของเจตคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 70.50 มีเจตคติค่อนข้างดี และร้อยละ 29.50 มีเจตคติในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ยโดยรวมในประเด็นนี้เท่ากับ 20.33 หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติในระดับพอใช้ค่อนข้างดี

สำหรับค่าสถิติร้อยละ จำนวนความถี่ และค่าเฉลี่ยรายข้อของการวัดเจตคติทั้ง 15 ข้อ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6

ตาราง 6 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยรายข้อของเจตคติที่มีต่ออันตราย และวิธีการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย
1. ท่านเคยเจ็บป่วยโดยมีสาเหตุจากมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ	351 (99.40)	-	2 (0.60)	1.99
2. ท่านจะมีอาการเจ็บป่วยเมื่อได้กลิ่นสาบของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ทุกครั้ง	207 (58.60)	29 (8.30)	117 (33.10)	1.50
3. ผู้คนละออกจากโรงไฟฟ้าและเหมืองลิกไนต์สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้	334 (94.60)	2 (0.60)	17 (4.80)	1.94
4. คนที่มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง สามารถทนทานต่อการเกิดมลพิษทางอากาศเท่ากับคนที่ร่างกายอ่อนแอ	114 (32.30)	176 (49.90)	63 (17.80)	1.17
5. ท่านคิดว่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีอันตรายต่อสุขภาพมาก	310 (87.80)	8 (2.30)	35 (9.90)	1.14
6. ผู้คนละอองเป็นสาเหตุทำให้น้ำฝนที่รองจากหลังคาสกปรก ไม่ปลอดภัยที่จะใช้ดื่มกิน	318 (90.10)	12 (3.40)	23 (6.50)	1.86
7. ผู้คนละอองทำให้เกิดโรคผิวหนังมากกว่าโรคระบบทางเดินหายใจ เพราะชนในร่มจุกสามารถกรองฝุ่นละอองไว้ได้	266 (75.40)	36 (10.20)	51 (14.40)	.34

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยรายข้อของเจตคติที่มีต่ออันตราย และวิธีการ
ป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ (ต่อ)

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย
8. การเจ็บป่วยจากมลพิษทางอากาศมักจะเป็น พร้อมกันหลายคนในพื้นที่เดียวกัน	213 (60.30)	107 (30.40)	33 (9.30)	1.30
9. การทำความสะอาดที่อยู่อาศัยอย่างสม่ำเสมอ ช่วยป้องกันการสะสมของฝุ่นละออง	302 (85.60)	14 (4.00)	37 (10.40)	1.81
10. การปิดกวางที่อยู่อาศัย เป็นการลดจำนวน ฝุ่นที่ฟุ้งกระจาย	294 (83.30)	20 (5.70)	39 (11.00)	.22
11. การสูบบุหรี่จะยิ่งเสริมให้อันตรายต่อสุขภาพ จากมลพิษทางอากาศเพิ่มมากขึ้น	342 (96.90)	7 (2.00)	4 (1.10)	1.95
12. ท่านทราบถึงคำแนะนำในการปฏิบัติตนเมื่อได้รับ มลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะมาแล้ว	187 (53.00)	101 (28.60)	65 (18.40)	1.24
13. การใช้ผ้าชุบหมาด ๆ ปิดปากและจมูก ช่วยบรรเทาอันตรายจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์	226 (64.00)	16 (4.60)	111 (31.40)	1.59
14. การหลบเข้าอยู่ในที่พักอาศัยที่ปิดมิดชิดขณะที่ เกิดภาวะมลพิษ ช่วยป้องกันอันตรายต่อ สุขภาพได้	177 (50.10)	41 (11.60)	135 (38.30)	1.38
15. ควรไปตรวจเช็คร่างกายกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทุกครั้งที่เกิดอาการเจ็บป่วยด้วยโรคของระบบ ทางเดินหายใจ	315 (89.20)	17 (4.80)	21 (6.00)	1.84

ตารางที่ 6 แสดงรายละเอียดเป็นรายข้อของมาตรวัดเกี่ยวกับเจตคติต่อมลภาวะ
ทางอากาศ ผลการศึกษาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นคำถามเชิงบวกข้อที่ 1 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
1.99 ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.40 ตอบถูก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นคำถามเชิงลบ ข้อ 5 ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ .14 ผู้ตอบจำนวนร้อยละ 87.80 ตอบผิด ร้อยละ 9.90 บอกว่าไม่แน่ใจ และมีตอบถูก

เพียงร้อยละ 2.30 คำถามมีอยู่ว่า “ท่านคิดว่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีอันตรายต่อสุขภาพมาก” คำถามนี้โน้มเอียงให้ตอบว่าเห็นด้วยอย่างมาก เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้านที่เคยประสบปัญหาสุขภาพจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์อยู่แล้ว

คำถามอื่น ๆ ส่วนใหญ่ตอบถูกในคำถามลักษณะเชิงบวก จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.24 ถึง 1.95 มีข้อสังเกตในคำถามเชิงลบ ข้อ 4 ผู้ตอบจำนวนร้อยละ 32.40 บอกว่า “คนที่มีร่างกายแข็งแรงสามารถทนต่อมลพิษทางอากาศเท่ากับคนอ่อนแอ” ซึ่งน่าจะเชื่อว่าเขายอมรับว่ามลพิษนั้นมีผลกระทบต่อคนแข็งแรงและคนอ่อนแอเท่ากัน ตรงกันข้ามกับกลุ่มที่ตอบข้อนี้ถูกคือ ร้อยละ 49.90 เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่บอกว่าไม่เห็นด้วย ซึ่งน่าจะหมายความว่า “คนแข็งแรงยอมทนทานต่อมลพิษมากกว่าคนอ่อนแอ” เพราะฉะนั้น พวกที่ต้องไปโรงพยาบาล หรือที่ป่วยเป็นเพราะพวกเขาไม่แข็งแรง ข้อนี้สะท้อนให้เห็นถึงเจตคติของชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ ยอมรับว่าสาเหตุของการเจ็บป่วยมีผลจากสุขภาพที่อ่อนแอด้วย แทนที่จะโทษว่าเป็นเพราะการ ผลิตกระแสไฟฟ้าอย่างเดียว

คำถามข้อที่ 7 เป็นอีกคำถามหนึ่ง ซึ่งผู้ศึกษายอมรับว่าเกินระดับการรับรู้ของชาวบ้าน มาก เพราะฉะนั้นค่าเฉลี่ยจึงต่ำเป็นลำดับ 2 คือ .34 คำถามมีอยู่ว่า “ฝุ่นละอองทำให้เกิดโรค ผิวหนึ่งมากกว่าโรคระบบทางเดินหายใจ เพราะชนจุมุกช่วยกรองฝุ่นได้” กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.40 ตอบผิด ร้อยละ 14.40 บอกว่า “ไม่แน่ใจ” ตอบถูกเพียงร้อยละ 10

โดยสรุปในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างรู้และมีเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตราย จากมลภาวะค่อนข้างดี นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ได้รับ ผลกระทบโดยตรงจากมลภาวะทางอากาศ ทำให้ได้รับความเจ็บป่วยมาก่อนแล้วทั้งสิ้น จึงมีความ กระตือรือร้นที่จะรับรู้ถึงองค์ประกอบ แหล่งกำเนิด และวิธีป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมล ภาวะทางอากาศ จากข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกประการหนึ่ง การที่ ลักษณะข้อคำถามส่วนใหญ่เป็นแบบนิมาน จึงทำให้ผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบคล้อยตามซึ่งเป็น คำตอบที่ถูกต้อง

4.2.3 วัดการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายและวิธีการป้องกันอันตรายจาก มลภาวะทางอากาศ

ผู้ศึกษาได้สร้างมาตรวัดการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ จากมลภาวะทางอากาศ เป็นคำถามจำนวน 15 ข้อ ซึ่งมีคำถามทั้งเชิงบวกและลบเช่นเดียวกันกับ มาตรวัดความรู้และวัดเจตคติ โดยจัดระดับการปฏิบัติจริงเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติไม่ดี พอใช้ และดี ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 7 และ 8

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการปฏิบัติในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ

การปฏิบัติในการป้องกันอันตราย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	353	
มีระดับการปฏิบัติไม่ดี	-	-
มีระดับการปฏิบัติพอใช้	140	39.70
มีระดับการปฏิบัติดี	213	60.30
รวม	353	100.00

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นภาพรวมของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศของกลุ่มตัวอย่าง ว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 60.30 มีระดับการปฏิบัติจริงค่อนข้างดี และร้อยละ 39.70 มีระดับการปฏิบัติจริงพอใช้ ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เท่ากับ 19.95 หมายความว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับพอใช้ไปทางดี สำหรับรายละเอียดจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยรายข้อของข้อมูลการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1. เมื่อท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนของท่านเจ็บป่วย มักจะซื้อหายามาทานเอง	34 (9.60)	263 (74.50)	56 (15.90)	1.06
2. เมื่อท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนของท่านเจ็บป่วย จะไปตรวจรักษาที่สถานเอนามัยหรือโรงพยาบาล	177 (50.10)	176 (49.90)	-	1.50

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยรายข้อของข้อมูลการปฏิบัติจริงในการป้องกัน
อันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ (ต่อ)

ข้อความ (N = 353 คน)	ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย
3. ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยตรวจเช็คร่างกาย ที่โรงพยาบาลหรือคลินิกแพทย์	90 (25.50)	243 (68.80)	20 (5.70)	1.19
4. ท่านสูบบุหรี่หรือยาเส้น	46 (13.00)	114 (32.30)	193 (54.70)	1.41
5. ท่านดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	15 (4.20)	261 (74.00)	77 (21.80)	1.17
6. เมื่ออยู่ในสถานที่ที่มีฝุ่นละอองฟุ้งกระจายมาก ท่านใช้ผ้าปิดปากและจมูก	88 (24.90)	178 (50.50)	87 (24.60)	1.00
7. เมื่อได้รับกลิ่นสาบของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ จากโรงไฟฟ้า ท่านใช้ผ้าชุบน้ำหมาด ๆ ปิดปาก และจมูก	50 (14.10)	176 (49.90)	127 (36.00)	.78
8. เมื่อท่านทราบว่ามียมลพิษจากโรงไฟฟ้าลง ท่านหลบ เข้าอยู่ในบ้านแล้วปิดประตูหน้าต่างจนกว่ามลพิษ จะหมดไป	30 (8.50)	102 (28.90)	221 (62.60)	.46
9. ปกติก่อนรับประทานอาหารท่านล้างมือ	351 (99.40)	2 (0.60)	-	1.99
10. ภาชนะเก็บน้ำดื่มหรือบริโภค เช่น โถง ไห หม้อน้ำ มีการป้องกันฝุ่นละอองโดยมีฝาปิดมิดชิด	207 (58.60)	146 (41.40)	-	1.58
11. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนดูแลทำความสะอาด ภายในบ้านและรอบ ๆ บ้านที่อยู่อาศัยอยู่เสมอ	251 (71.20)	99 (28.00)	3 (0.80)	1.70
12. มีการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยของบ้านโดย การเผาหรือฝังกลบ	328 (92.90)	17 (4.80)	8 (2.30)	1.90
13. ขณะประกอบอาหารในครัวมีการป้องกันควันไฟ โดยเปิดประตูหน้าต่างให้ลมผ่านได้สะดวก	347 (98.30)	6 (1.70)	-	1.983
14. ในฤดูหนาวมีการผิงไฟในบ้านเพื่อให้ความอบอุ่น	25 (7.10)	192 (54.40)	136 (38.50)	1.314
15. ท่านติดตามตรวจสอบข้อมูลการรายงานระดับค่า ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากสถานีตรวจอากาศ ในท้องที่ของท่าน	88 (24.90)	133 (37.70)	132 (37.40)	.875

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตอบถูกในคำถามเชิงบวก สำหรับคำถามเชิงลบจะตอบผิด เห็นได้จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 7 คำถามว่า “ก่อนรับประทานอาหารท่านล้างมือ” ผู้ตอบร้อยละ 99.40 บอกว่าปฏิบัติประจำ เป็นต้น

มีข้อสังเกตในคำถามข้อ 8 เกี่ยวกับ “เมื่อทราบว่ามียุงลายจากโรงไฟฟ้าลง จะหลบอยู่ในบ้านแล้วปิดประตูหน้าต่างจนกว่ามียุงจะหมดไป” ผู้ตอบจำนวนร้อยละ 62.60 บอกว่าไม่ปฏิบัติเลย และร้อยละ 28.90 บอกว่าปฏิบัติบางครั้ง ซึ่งจากคำตอบในลักษณะนี้น่าเชื่อว่าที่เขาไม่ปิดประตูอยู่ในบ้านก็เพราะว่าเขาจำเป็นต้องไปทำงานหรือไปทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ตัวอย่างเช่น เกษตรกรที่ต้องทำงานอยู่ตามไร่นา เป็นต้น

มีข้อที่น่าสนใจไม่น้อยก็คือข้อ 15 และข้อ 1 ซึ่งบ่งชี้ว่าเป็นผลเสียต่อประชาชนที่ถูกกระทบจากมลภาวะทางอากาศอย่างยิ่ง ข้อ 15 คำถามว่า “ท่านติดตามตรวจสอบข้อมูลการรายงานระดับค่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากสถานีตรวจอากาศในท้องที่ของท่านหรือไม่” สัดส่วนของผู้ตอบใน 3 คำตอบ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 37.70 บอกว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง ร้อยละ 37.40 บอกว่าไม่ปฏิบัติเลย มีเพียงร้อยละ 24.90 บอกว่า “ปฏิบัติประจำ”

ส่วนข้อที่ 1 คำถามว่า “เมื่อท่านหรือสมาชิกเจ็บป่วยมักจะซื้อยามาทานเอง” กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.50 บอกว่า “ปฏิบัติเป็นบางครั้ง” และร้อยละ 9.60 บอกว่า “ปฏิบัติเป็นประจำ” ในสองกลุ่มนี้รวมกันแล้วเป็นร้อยละ 85 มีที่บอกว่า “ไม่ปฏิบัติเลย” เพียงร้อยละ 15.90 เพราะฉะนั้น ถ้าเป็นในลักษณะนี้ก็บ่งชี้ประการหนึ่งว่าประชาชนพึ่งตนเองค่อนข้างมากในทางที่ไม่ค่อยจะถูกสัญลักษณ์ หรือยังไม่สะดวกที่จะไปรับบริการจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐภายในท้องถิ่น

ข้ออื่น ๆ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.98 โดยสรุปในภาพรวมก็คือกลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติจริงพอใช้ค่อนข้างไปทางดี

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับของพฤติกรรม
สุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศในภาพรวมทั้งหมด

ระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกัน มลภาวะ (ภาพรวมทั้งหมด)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมไม่ดี	-	-
พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมพอใช้	86	24.40
พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมดี	267	75.60
รวม	353	100.00

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนำเอาข้อมูลที่เป็นตัวแปรตามแต่ละด้าน คือ เกณฑ์
วัดความรู้ เกณฑ์วัดเจตคติ และเกณฑ์วัดการปฏิบัติจริงที่มีต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ซึ่ง
ผู้ศึกษากำหนดให้เป็น "พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ" และทำการจัด
ระดับพฤติกรรมสุขภาพเป็น 3 ระดับ คือ พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมดค่อนข้างไม่ดี
(0-30 คะแนน) พอใช้ (31-60 คะแนน) และค่อนข้างดีหรือเหมาะสม (61-90 คะแนน)
ผลการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับพฤติกรรม
สุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 75.60 เหลือร้อยละ 24.40 จัดอยู่ในระดับพฤติกรรมสุขภาพพอใช้ ค่า
คะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้เท่ากับ 65.55 หมายความว่า โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
ครั้งนี้มีพฤติกรรมสุขภาพค่อนข้างดี

4.3 การทดสอบสมมติฐาน

4.3.1 สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้สร้างมาตรวัดเพื่อวัดระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำนวน 15 ข้อ คำถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำนวน 15 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ จำนวน 15 ข้อ รวม 3 ชุด 45 ข้อ โดยในแต่ละข้อจะมีคะแนนสูงสุด 2 คะแนน ต่ำสุด 0 คะแนน (เมื่อปรับเป็นคะแนนเชิงบวกทั้งหมดแล้ว ดังนั้นคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ระหว่าง 0-90 คะแนน) โดยผู้ศึกษาได้แบ่งระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศตามคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับพฤติกรรมสุขภาพไม่ดี (0-30 คะแนน) พอใช้ (31-60 คะแนน) และดี (61-90 คะแนน) ผลการศึกษาปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศในภาพรวมของทั้ง 3 องค์ประกอบ

ระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ	เพศ		
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)
พฤติกรรมสุขภาพไม่ดี	-	-	-
พฤติกรรมสุขภาพพอใช้	31 (36.05)	55 (63.95)	86 (100.00)
พฤติกรรมสุขภาพดี	100 (37.45)	167 (62.55)	267 (100.00)
รวม	131 (37.11)	222 (62.89)	353 (100.00)

ตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศหญิงร้อยละ 62.89 เป็นชาย ร้อยละ 37.11 ที่มีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศอยู่ระหว่างพอใช้ถึงดี เท่านั้น จากการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ พบว่า ส่วนใหญ่ทั้งเพศหญิงและชายมีพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศในระดับดี โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 62.55 และชายร้อยละ 37.45 ตามลำดับ และมีพฤติกรรมสุขภาพในระดับพอใช้ คิดเป็นเพศหญิงร้อยละ 63.95 และชายร้อยละ 36.05 ตามลำดับ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เพศหญิงจะมีพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีและพอใช้มากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแต่ละมิติ และโดยภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

มิติ	ชาย (N = 131)		หญิง (N = 222)		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
- ความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	2.98	.12	2.99	.06	-.92
- เจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ	2.74	.44	2.68	.46	1.11
- การปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ	2.68	.46	2.55	.49	2.48**
- ภาพรวมพฤติกรรมสุขภาพทั้งหมด	2.76	.42	2.75	.43	.23

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค่าสถิติในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าประชากรตัวอย่างที่มีเพศหญิงและชาย ไม่มีความแตกต่างกันในระดับของพฤติกรรมสุขภาพ (ดูจากภาพรวม) ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ เพศหญิงเท่ากับ 2.75 เพศชายเท่ากับ 2.76 ซึ่งใกล้เคียงกันมาก จนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ของระดับพฤติกรรมสุขภาพ พบว่าการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ เพศชายมีระดับปฏิบัติดีกว่า เพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องจากเพศชายมีพฤติกรรมรักษาตนเองมากกว่าเพศหญิง เพราะต้องรับผิดชอบทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว (พิมพ์วิทย์ ปรีดาสวัสดิ์, 2530, หน้า 285) ส่วนด้านอื่น ๆ เป็นต้นว่า เกี่ยวกับความรู้ด้านมลภาวะทางอากาศและเจตคติต่อมลภาวะทางอากาศ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสิ้น

ผลการทดสอบจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศหญิงและชาย มีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศไม่ต่างกัน แสดงว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหามลภาวะทางอากาศ เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประสบในสถานการณ์เดียวกัน จึงไม่อาจจำแนกได้ว่าหญิงหรือชายจะประสบปัญหามลภาวะทางอากาศมาก-น้อยกว่ากัน เพราะอยู่ในตำบลหมู่บ้านที่ถูกผลกระทบเช่นเดียวกัน ผลการศึกษาจึงบ่งชี้ว่าเมื่อมีปัญหาเหมือนกัน การมีพฤติกรรมสุขภาพที่จะป้องกันอันตรายจากมลภาวะจึงมีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่ใกล้เคียงกันมาก

4.3.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ช่วงอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างกัน

การศึกษาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ผู้ศึกษาได้จัดช่วงอายุเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 20-29, 30-39, 40-49, 50-59 และ 60 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่าในช่วงอายุต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศระดับต่าง ๆ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 12

๑/๓๓

เลขทะเบียน	เลขที่	363.4399
สำนักหอสมุด		

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุและระดับของ
พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด

ระดับของพฤติกรรมสุขภาพ ในภาพรวม	ช่วงอายุ					รวม
	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
พฤติกรรมไม่ดี	-	-	-	-	-	-
พฤติกรรมพอใช้	10 (24.36)	23 (31.17)	21 (24.64)	13 (12.19)	19 (13.00)	86 (24.36)
พฤติกรรมดี	57 (75.64)	87 (31.17)	66 (24.64)	30 (12.19)	27 (13.00)	267 (75.64)
รวม	67 (19.00)	110 (31.17)	87 (24.64)	43 (12.19)	46 (13.00)	353 (100.00)

ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็น ร้อยละ 31.17 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 24.64 และอีกร้อยละ 19.00 อยู่ใน ช่วงอายุ 20-29 ปี ที่เหลืออยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป และอยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มี ระดับพฤติกรรมสุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 75.63 รองลงมาร้อยละ 24.36 มีระดับพฤติกรรม พอใช้ โดยไม่มีผู้ใดมีระดับพฤติกรรมไม่ดีเลย

สำหรับการตรวจสอบว่าแต่ละช่วงอายุมีระดับพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบ Scheffe รายละเอียด ปรากฏตามตารางที่ 13 และ 14

ตารางที่ 13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายกับช่วงอายุจากมลภาวะทางอากาศในภาพรวมทั้งหมด

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	4	2.1968	.5492	3.0409	.0174
ในกลุ่ม	348	62.8513	.1806		
	352	65.0482			

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศในภาพรวม จำแนกตามกลุ่มอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* 20-29 ปี	67	2.85	.36
30-39 ปี	110	2.79	.41
40-49 ปี	87	2.75	.43
50-59 ปี	43	2.69	.46
* 60 ปีขึ้นไป	46	2.58	.49

จากตาราง 13 และ 14 แสดงให้เห็นว่าระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศระหว่างกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .0174$) และเพื่อให้ทราบว่ากลุ่มอายุช่วงใดมีความแตกต่างกันบ้าง ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบด้วย Scheffe เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมสุขภาพระหว่างกลุ่มอายุเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20-29 ปี มีระดับพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาครั้งนี้ยอมรับสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้

ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มอายุ 20-29 ปี มีค่าเฉลี่ยถึง 2.85 เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างความสนใจในการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว เพราะฉะนั้นการเรียนรู้จะสามารถทำได้ดีกว่ากลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ผลการศึกษาจึงบ่งชี้ว่ากลุ่มอายุน้อยมีพฤติกรรมสุขภาพดีกว่ากลุ่มมีอายุมาก

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุและระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ระดับความรู้เกี่ยวกับ มลภาวะทางอากาศ	ช่วงอายุ					รวม จำนวน (ร้อยละ)
	20-29 ปี จำนวน (ร้อยละ)	30-39 ปี จำนวน (ร้อยละ)	40-49 ปี จำนวน (ร้อยละ)	50-59 ปี จำนวน (ร้อยละ)	60 ปีขึ้นไป จำนวน (ร้อยละ)	
รู้น้อย	-	-	-	-	-	-
รู้พอใช้	2	1	-	-	-	3 (0.80)
รู้ดี	65	109	87	43	46	350 (99.20)
รวม	67 (19.00)	110 (31.17)	87 (24.60)	43 (12.19)	46 (13.00)	353 (100.00)

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่แบ่งเป็น 5 กลุ่มอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.17 รองลงมาร้อยละ 24.60 อยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี ที่เหลือกระจายไปตามช่วงอายุ 20-29 ปี, 60 ปีขึ้นไป และ 50-59 ปีตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.20 มีระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ดี ที่เหลือร้อยละ 0.80 อยู่ในระดับพอใช้

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุน้อย-อายุมากทั้ง 5 กลุ่ม ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe รายละเอียดแสดงในตารางที่ 16 และ 17

ตารางที่ 16 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ กับช่วงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	4	.0433	.0108	1.2851	.2755
ในกลุ่ม	348	2.9312	.0084		
	352	2.9745			

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ กับช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
20-29 ปี	67	2.97	.17
30-39 ปี	110	2.99	.09
40-49 ปี	87	3.00	.00
50-59 ปี	43	3.00	.00
60 ปีขึ้นไป	46	3.00	.00

ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศไม่แตกต่างกัน ($p = 2.755$) จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าจากการทดสอบด้วยเทคนิค Scheffe พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แม้ว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอายุน้อย 20-29 ปีและ 60 ปีขึ้นไป จะต่ำกว่ากันเพียงเล็กน้อยแต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุและเจตคติ
เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ระดับเจตคติต่อ อันตรายและวิธีป้องกัน จากมลภาวะ	ช่วงอายุ					รวม
	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เจตคติไม่ดี	-	-	-	-	-	-
เจตคติพอใช้	13	26	30	14	21	104 (29.50)
เจตคติดี	54	84	57	29	25	249 (70.50)
รวม	67 (19.00)	110 (31.17)	87 (24.64)	43 (12.19)	46 (13.00)	353 (100.00)

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน 5 กลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี, 20-29 ปี, 60 ปีขึ้นไป และ 50-59 ปี ตามลำดับ

เมื่อตรวจสอบดูว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันนั้น มีระดับเจตคติต่อมลภาวะทางอากาศอย่างไร พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 70.50 มีเจตคติดี ที่เหลือร้อยละ 29.50 มีเจตคติพอใช้

และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษายังคงใช้วิธีการทางสถิติเดิม เหมือนกับการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของพฤติกรรมสุขภาพ รายละเอียดดังตารางที่ 19 และ 20

ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับระดับเจตคติเกี่ยวกับวิธี
ป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับช่วงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	4	2.5175	.6294	3.0917	.0160
ในกลุ่ม	348	70.8422	.2036		
	352	73.3598			

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี
อายุแตกต่างกัน 5 กลุ่ม มีเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันมลภาวะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธี
ป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
20-29 ปี	67	2.80	.39
30-39 ปี	110	2.76	.42
40-49 ปี	87	2.65	.47
50-59 ปี	43	2.67	.47
60 ปีขึ้นไป	46	2.54	.50

ตารางที่ 20 การทดสอบด้วย Scheffe พบว่าไม่มีกลุ่มใดมีเจตคติต่อมลภาวะทางอากาศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความไม่สอดคล้องกันด้วยวิธีการทางสถิติ คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe อาจเป็นด้วยข้อจำกัดของเทคนิค Scheffe ประการหนึ่ง และขนาดของประชากรที่มีสัดส่วนแตกต่างกันมากอีกประการหนึ่ง จึงมีผลทำให้ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มีความใกล้เคียงกันจนไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์นี้ไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม เหตุผลก็ด้วยปัจจัยเจตคติด้านเดียวยังไม่สามารถชี้ชัดว่าเป็นพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมได้ เพราะต้องนำเหตุผลของด้านความรู้และการปฏิบัติจริงมาวิเคราะห์ด้วย

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุและการปฏิบัติจริง ในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับการปฏิบัติจริง	ช่วงอายุ					รวม
	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป	
ในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การปฏิบัติจริงไม่ดี	-	-	-	-	-	-
การปฏิบัติจริงพอใช้	16	42	38	19	25	140 (39.67)
การปฏิบัติจริงดี	51	68	49	24	21	213 (60.33)
รวม	67 (19.00)	110 (31.17)	87 (24.64)	43 (12.19)	46 (13.00)	353 (100.00)

ตารางที่ 21 แสดงค่าร้อยละและจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุ 5 ช่วงอายุ พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี รองลงมาตามลำดับอยู่ในช่วง 40-49 ปี, 20-29 ปี, 60 ปีขึ้นไป และ 50-59 ปี

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติจริงของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติจริงดี คิดเป็นร้อยละ 60.33 ที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 39.67

สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 22 และ 23

ตารางที่ 22 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศกับช่วงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	4	2.9132	.7283	3.1074	.0156
ในกลุ่ม	348	81.5627	.2344		
	352	84.4759			

ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน 5 ช่วงอายุ มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* 20-29 ปี	67	2.76	.43
30-39 ปี	110	2.61	.48
40-49 ปี	87	2.56	.49
50-59 ปี	43	2.55	.50
* 60 ปีขึ้นไป	46	2.45	.50

ตารางที่ 23 จากการทดสอบด้วยเทคนิค Scheffe พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกับกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการ วิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพเปรียบเทียบกับอายุในภาพรวม

4.3.4 สมมติฐานข้อที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน ระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างกัน

การศึกษาเพื่อตรวจสอบระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน ผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่ได้เรียน, กลุ่มประถมศึกษา, กลุ่มมัธยมศึกษา และกลุ่มอาชีวศึกษา-อุดมศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต่าง ๆ มีพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศดังต่อไปนี้

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษาและระดับของพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด

ระดับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา-อุดมศึกษา	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
พฤติกรรมไม่ดี	-	-	-	-	-
พฤติกรรมพอใช้	20	58	6	2	86 (24.37)
พฤติกรรมดี	44	183	31	9	267 (75.63)
รวม	64 (18.13)	241 (68.28)	37 (10.48)	11 (3.11)	353 (100.00)

ตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 68.28 รองลงมาร้อยละ 18.13 เป็นกลุ่มที่บอกว่าไม่ได้เรียน ที่เหลือร้อยละ 10.49 และ 3.11 บอกว่ามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา-อุดมศึกษาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.63 มีพฤติกรรมสุขภาพในระดับดี ที่เหลือร้อยละ 24.37 มีพฤติกรรมสุขภาพในระดับพอใช้ ไม่พบว่า มีระดับพฤติกรรมสุขภาพไม่ดีแต่อย่างใด

สำหรับการตรวจสอบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในแต่ละระดับ มีพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบ Scheffe ผลปรากฏในตารางที่ 25 และ 26

ตาราง 25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมกับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	3	.5933	.1978	1.0708	.3615
ในกลุ่ม	349	64.4549	.1847		
รวม	352	65.0482			

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศในภาพรวมทั้งหมด จำแนกตามกลุ่มการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่ได้เรียน	64	2.68	.46
ประถมศึกษา	241	2.75	.42
มัธยมศึกษา	37	2.83	.37
อาชีวะ-อุดมศึกษา	11	2.81	.40

การทดสอบ Scheffe พบว่าไม่มีกลุ่มใดแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 และ 26 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน ระดับพฤติกรรมสุขภาพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ปฏิเสธสมมติฐานที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหามลภาวะทางอากาศ กลุ่มตัวอย่างทุกคนอยู่ในตำบลสบป่าตอง ซึ่งถูกกระทบโดยตรง และแต่ละคนก็พยายามเท่าที่ความสามารถที่จะป้องกันตนเอง

จากมลภาวะทางอากาศนั้น ๆ เพราะฉะนั้นในระดับสังคมหมู่บ้าน ตำบล คนที่ได้เรียนหรือไม่ได้เรียน พฤติกรรมต่าง ๆ น่าจะเหมือนหรือคล้ายกัน เพราะเป็นพฤติกรรมที่แก้ไขปัญหาที่ตนเองถูกกระทบ นอกจากนี้ปัญหาของมลภาวะทางอากาศได้เกิดมาแล้วค่อนข้างนาน คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2535 ผลจากการได้รับข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์, โทรทัศน์ ฯลฯ รวมทั้งความตื่นตัวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ และแนะนำข้อปฏิบัติในการป้องกันสุขภาพจากมลภาวะอยู่แล้ว ดังนั้นผลการศึกษาคั้งนี้จึงบ่งชี้ว่าระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา และระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ระดับความรู้เกี่ยวกับ มลภาวะทางอากาศ	ระดับการศึกษา				รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ไม่ได้เรียน	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีวะ-อุดม ศึกษา	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
รู้น้อย	-	-	-	-	-
รู้พอใช้	-	-	2	1	3 (0.85)
รู้ดี	64	241	35	10	350 (99.15)
รวม	64 (18.13)	241 (68.28)	37 (10.48)	11 (3.11)	353 (100.00)

ตารางที่ 27 จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จัดกลุ่มไว้ 4 กลุ่ม เมื่อพิจารณา ระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.15 มีระดับความรู้ อยู่ในเกณฑ์ดี

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe รายละเอียดในตารางที่ 28 และ 29

ตาราง 28 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ กับระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	3	.1735	.0578	7.2069	.0001
ในกลุ่ม	349	2.8010	.0080		
รวม	352	2.9745			

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* * ไม่ได้เรียน	64	3.00	.00
* * ประถมศึกษา	241	3.00	.00
* มัธยมศึกษา	37	2.94	.23
* อาชีว-อุดมศึกษา	11	2.91	.30

ตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศแตกต่างกันด้วย ($p = .0001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 29 เมื่อทำการทดสอบด้วยเทคนิค Scheffe พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาถึงชั้นอุดมศึกษา มีความแตกต่างในระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศกับกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและกลุ่มที่ไม่ได้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับกลุ่มอื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างทำนองเดียวกันกับกลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มที่ไม่ได้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมกับปัจจัยทางการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า พฤติกรรมสุขภาพกับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะ ยังเกี่ยวข้องกันเจตคติและระดับการปฏิบัติจริง จึงทำให้ปัจจัยความรู้เพียงด้านเดียวไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้งหมด

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา และระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับเจตคติต่ออันตราย และวิธีป้องกันอันตราย จากมลภาวะทางอากาศ	ระดับการศึกษา				รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ไม่ได้เรียน	ประถม	มัธยม	อาชีวะ-อุดม	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
เจตคติไม่ดี	-	-	-	-	-
เจตคติพอใช้	18	76	5	5	104 (29.46)
เจตคติดี	46	165	32	6	249 (70.54)
รวม	64 (18.13)	241 (68.28)	37 (10.48)	11 (3.11)	353 (100.00)

ตารางที่ 30 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียน ที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม และอาชีวศึกษาถึงอุดมศึกษา

เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติดี ร้อยละ 70.54 ที่เหลือร้อยละ 29.46 มีเจตคติพอใช้

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษายังคงใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติรูปแบบเดิมเหมือนกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม รายละเอียดในตารางที่ 31 และตารางที่ 32

ตาราง 31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	3	1.3375	.4458	2.1604	.0924
ในกลุ่ม	349	72.0223	.2064		
รวม	352	73.3598			

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำแนกกลุ่มการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่ได้เรียน	64	2.71	.45
ประถมศึกษา	241	2.68	.46
มัธยมศึกษา	37	2.86	.34
อาชีว-อุดมศึกษา	11	2.54	.52

การทดสอบด้วย Scheffe พบว่าไม่มีกลุ่มใดมีเจตคติต่อมลภาวะทางอากาศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 31 และ 32 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน จำนวน 4 กลุ่ม ทางการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันในเจตคติที่มีต่อมลภาวะ ($p = .0924$) ผลการศึกษาเจตคติต่อมลภาวะเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านการศึกษา สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา และระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับการปฏิบัติจริง ในการป้องกันอันตราย จากมลภาวะทางอากาศ	ระดับการศึกษา				รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ไม่ได้เรียน	ประถม	มัธยม	อาชีว-อุดม	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ปฏิบัติไม่ดี	-	-	-	-	-
ปฏิบัติพอใช้	34	99	6	1	140 (39.66)
ปฏิบัติดี	30	142	31	10	213 (60.34)
รวม	64 (18.13)	241 (68.28)	37 (10.48)	11 (3.11)	353 (100.00)

ตารางที่ 33 แสดงค่าร้อยละและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับการศึกษาและระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.34 ที่เหลือร้อยละ 39.66 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	3	4.2704	1.4235	6.1939	.0004
ในกลุ่ม	349	80.2056	.2298		
รวม	352	84.4759			

ตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน 4 กลุ่ม มีระดับการปฏิบัติจริงที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 35 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*ไม่ได้เรียน	64	2.47	.50
* ประถมศึกษา	241	2.59	.49
* *มัธยมศึกษา	37	2.84	.37
*อาชีวะ-อุดมศึกษา	11	2.91	.30

ตารางที่ 35 การทดสอบด้วย Scheffe

1. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนมีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ แตกต่างจากกลุ่มมัธยมศึกษาและกลุ่มอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์นี้ไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม เหตุผลก็เพราะว่า พฤติกรรมสุขภาพหมายถึงรวมถึงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติจริง ๆ ด้วย เพราะฉะนั้น ผลการศึกษาเฉพาะปฏิบัติจริงเพียงด้านเดียวจึงไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้มีผลต่อความแตกต่างในพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

4.3.4 สมมติฐานที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน ระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศต่างกัน

การศึกษาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน ผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ, กลุ่มเกษตรกร, กลุ่มค้าขาย, กลุ่มรับจ้าง, กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มที่มีอาชีพมากกว่าสองอาชีพขึ้นไป ผลการศึกษารายละเอียดดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและระดับของ
พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด

ระดับพฤติกรรม สุขภาพในภาพรวม	อาชีพ						รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	แม่บ้าน	อื่น ๆ มี 2 อาชีพขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
พฤติกรรมไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-
พฤติกรรมพอใช้	1	19	-	46	7	13	86 (24.36)
พฤติกรรมดี	11	28	14	142	51	21	267 (75.64)
รวม	12	47	14	188	58	34	353 (3.40) (13.31) (3.97) (53.26) (16.43) (9.63) (100.00)

ตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.26 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 16.43 มีอาชีพแม่บ้าน และร้อยละ 13.31 มีอาชีพเกษตรกร ที่เหลือจำนวน ร้อยละ 9.63 ร้อยละ 3.97 และ 3.40 มีอาชีพอื่น ๆ อาชีพค้าขาย และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันตนเองจากมลภาวะทางอากาศ พบว่าร้อยละ 75.64 มีระดับพฤติกรรมสุขภาพดี และร้อยละ 24.36 มีพฤติกรรมสุขภาพระดับพอใช้ ระดับพฤติกรรมอื่น ๆ ไม่มี

สำหรับการตรวจสอบสมมติฐานว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบด้วย Sheffe ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 37 และ 38

ตารางที่ 37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด กับอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	5	3.8831	.7766	4.4059	0.0007
ในกลุ่ม	347	61.1651	.1763		
รวม	352	65.0482			

ตารางที่ 38 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศในภาพรวมทั้งหมด จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	12	2.91	.28
* เกษตรกร	47	2.59	.49
ค้าขาย	14	3.00	.00
รับจ้าง	188	2.75	.43
* แม่บ้าน	58	2.87	.32
สองอาชีพขึ้นไป	34	2.61	.49

ตารางที่ 37 และ 38 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทราบว่ากลุ่มอาชีพใดมีความแตกต่างกันบ้างจากการตรวจสอบด้วย Scheffe พบว่ากลุ่มแม่บ้านมีระดับพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกับกลุ่มเกษตรกร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และ 2.59 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นยอมรับสมมติฐานที่ 4

ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มแม่บ้านโดยปกติจะมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือน จัดการงานบ้าน ไม่ได้ออกไปนอกบ้านเท่าใดนัก ย่อมจะเห็นและรับรู้ถึงสภาวะของมลภาวะทางอากาศ ตั้งแต่กลิ่น ละอองฝุ่น และยังมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกลุ่มแม่บ้านด้วยกัน ทำให้รู้ถึงการระวังป้องกันหรือ รู้ถึงปัญหาได้พอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร ซึ่งโดยธรรมชาติจะทำงานอยู่ในที่โล่งแจ้ง อากาศถ่ายเทมากกว่าแม่บ้านที่อยู่แต่ในบ้านจึงไม่ค่อยรับรู้ถึงปัญหามลภาวะ

สำหรับกลุ่มอื่นโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพค้าขาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 กลุ่มอาชีพข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ซึ่งหมายความว่า มีระดับพฤติกรรมสุขภาพดีกว่ากลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร เพียงแต่ไม่นัยสำคัญทางสถิติ ทำนองเดียวกันกับกลุ่มอาชีพรับจ้างและอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 2.75 และ 2.61 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเกษตรกร แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีขนาดสัดส่วนประชากรน้อยกว่ากันมากเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วจึงไม่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและระดับความรู้ เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	อาชีพ						รวม
	ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	แม่บ้าน	อื่น ๆ มี 2 อาชีพขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
รู้ไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-
รู้พอใช้	1	-	-	-	2	-	3 (0.85)
รู้ดี	11	47	14	188	56	34	350 (99.15)
รวม	12 (3.40)	47 (13.31)	14 (3.97)	188 (53.26)	58 (16.43)	34 (9.63)	353 (100.00)

ตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่าง ๆ จำนวน 6 กลุ่มอาชีพ เมื่อพิจารณาระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 99.15 ที่เหลือร้อยละ 0.85 มีความรู้ในระดับพอใช้ ไม่พบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใดมีความรู้ไม่ดี

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพ ผู้ศึกษาคงใช้วิธีการทางสถิติ เดิม คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe ผลการศึกษาปรากฏในตาราง ที่ 40 และ 41

ตารางที่ 40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทาง อากาศ กับอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	5	.1268	.0254	3.0903	.0096
ในกลุ่ม	347	2.8477	.0082		
รวม	352	2.9745			

ตารางที่ 41 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทาง อากาศ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ	12	2.91	.29
เกษตรกร	47	3.00	.00
ค้าขาย	14	3.00	.00
รับจ้าง	188	3.00	.00
แม่บ้าน	58	2.96	.18
อื่น ๆ (สองอาชีพขึ้นไป)	34	3.00	.00

การทดสอบ Scheffe พบว่าไม่มีกลุ่มใดมีความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 และ 41 แสดงให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่จากการทดสอบด้วย Scheffe ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (ตารางที่ 41) จะพบว่ากลุ่มอาชีพส่วนใหญ่รับจ้างค่าเฉลี่ยก็มากด้วย คือ 3.00 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับอาชีพเกษตรกร อาชีพอื่น ๆ และอาชีพค้าขาย ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยคือกลุ่มแม่บ้านและข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ก็พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยด้วย คือ 2.96 และ 2.91 ซึ่งค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยน้อยมากจนแทบไม่เห็นความแตกต่าง ประกอบกับเทคนิค Scheffe เป็นเทคนิคที่มีความอนุรักษ์นิยมมากที่สุด ในจำนวนเครื่องมือทดสอบด้วยกัน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2527, หน้า 294) จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อทดสอบด้วย Scheffe ในขณะที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

ตารางที่ 42 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับเจตคติต่อ อันตรายและวิธี ป้องกันจากมลภาวะ ทางอากาศ	อาชีพ						รวม
	ข้าราชการ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	แม่บ้าน	อื่น ๆ มี 2 อาชีพขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เจตคติไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-
เจตคติพอใช้	-	17	2	57	7	21	104 (29.46)
เจตคดียดี	12	30	12	131	51	13	249 (70.54)
รวม	12	47	14	188	58	34	353 (100.00)

ตารางที่ 42 แสดงค่าร้อยละและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน 6 อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาตามลำดับมีอาชีพแม่บ้าน เกษตรกร อาชีพอื่น ๆ ค้าขาย และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เกี่ยวกับเจตคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.54 และพอใช้

สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 43 และ 44

ตารางที่ 43 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีการป้องกันมลภาวะทางอากาศ กับอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	5	6.8918	1.3784	7.1958	.0000
ในกลุ่ม	347	66.4680	.1916		
รวม	352	33.3598			

จากตารางที่ 43 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน 6 กลุ่มอาชีพ มีระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีการป้องกันมลภาวะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 44 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	12	3.00	.00
เกษตรกร	47	2.63	.48
* ค้าขาย	14	2.85	.36
* รับจ้าง	188	2.69	.46
* แม่บ้าน	58	2.88	.33
* อื่น ๆ (สองอาชีพขึ้นไป)	34	2.38	.49

ตารางที่ 44 การทดสอบด้วยเทคนิค Shceffe พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่มีสองอาชีพขึ้นไป เท่ากับ 2.38 ต่ำสุด แตกต่างจากกลุ่มรับจ้าง, กลุ่มค้าขาย, กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ด้านเจตคติต่อมลภาวะเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพ สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

ตารางที่ 45 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ	อาชีพ						รวม
	ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	แม่บ้าน	อื่น ๆ มี 2 อาชีพขึ้นไป	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ปฏิบัติจริงไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-
ปฏิบัติจริงพอใช้	2	30	6	67	15	20	140 (39.66)
ปฏิบัติจริงดี	10	17	8	121	43	14	213 (60.34)
รวม	12 (3.40)	47 (13.31)	14 (3.97)	188 (53.25)	58 (16.43)	34 (9.63)	353 (100.00)

ตารางที่ 45 แสดงค่าร้อยละและจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะอาชีพ กับระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ

ระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ พบว่าอยู่ในระดับดีและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 60.34 และ 39.66 ตามลำดับ

สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษาใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe รายละเอียดในตารางที่ 46 และ 47

ตารางที่ 46 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกัน
อันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	5	6.0513	1.2103	5.3549	.0001
ในกลุ่ม	347	78.4246	.2260		
รวม	352	84.4759			

จากตารางที่ 46 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มถึง 6 กลุ่ม มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 47 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกัน
อันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	12	2.83	.38
* เกษตรกร	47	2.36	.48
ค้าขาย	14	2.57	.51
* รับจ้าง	188	2.64	.48
* แม่บ้าน	58	2.74	.44
อื่น ๆ (สองอาชีพขึ้นไป)	34	2.41	.49

ตารางที่ 47 แสดงให้เห็นว่า จากการทดสอบด้วยเทคนิค Shceffe พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36) มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างจากกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่บ้าน (2.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ พฤติกรรมสุขภาพกับอาชีพในภาพรวม

4.3.5 สมมติฐานที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศแตกต่างกัน

การศึกษาเพื่อตรวจสอบระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน ผู้ศึกษาแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 0-2,500บาทต่อเดือน กลุ่มที่มีรายได้ 2,501-5,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 48

ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้และระดับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด

ระดับพฤติกรรมสุขภาพ ในภาพรวม	รายได้			รวม
	0-2,500 จำนวน (ร้อยละ)	2,501-5,000 จำนวน (ร้อยละ)	5,000 ขึ้นไป จำนวน (ร้อยละ)	
พฤติกรรมสุขภาพไม่ดี	-	-	-	-
พฤติกรรมสุขภาพพอใช้	17	55	14	36 (24.36)
พฤติกรรมสุขภาพดี	108	112	47	267 (75.64)
รวม	125 (35.41)	167 (47.31)	61 (17.28)	353 (100.00)

จากตารางที่ 48 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 2,501-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.31 รองลงมาร้อยละ 35.41 มีรายได้ระหว่าง 0-2,500 บาทต่อเดือน ที่เหลือร้อยละ 17.28 มีรายได้ 5,001 บาทขึ้นไป

เมื่อพิจารณาระดับของพฤติกรรมสุขภาพ พบว่ามีเพียง 2 ระดับ คือ พอใช้และดี โดยส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมสุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 75.63 มีระดับพอใช้ร้อยละ 24.64

สำหรับการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบด้วย Scheffe ผลการศึกษาตั้งแสดงในตาราง 49-50

ตารางที่ 49 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมทั้งหมด กับรายได้

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	2	2.6870	1.3435	7.5405	.0006
ในกลุ่ม	350	62.3611	.1782		
รวม	352	65.0482			

ตารางที่ 50 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศในภาพรวมทั้งหมด จำแนกตามกลุ่มรายได้

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* 0-2,500 บาท	125	2.86	.34
* 2,501-5,000 บาท	167	2.67	.47
5,001 บาทขึ้นไป	61	2.77	.42

ตาราง 49 และ 50 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทราบว่าคุณสมบัติใดมีความแตกต่างกันบ้างจากการตรวจสอบด้วย Scheffe พบว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อย ระหว่าง 0-2,500 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และ กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 2,501-5,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 มีความแตกต่างกันในระดับ พฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นยอมรับสมมติฐานที่ 5

อธิบายได้ว่า กลุ่มที่มีรายได้น้อย มักพยายามดูแลสุขภาพตัวเองไม่ให้เจ็บป่วย จึงมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพมาก เพราะถ้าระวังรักษาตัวก็ไม่ต้องเสียเงินค่ารักษาพยาบาล เหตุผลอีกประการหนึ่ง เชื่อมโยงไปถึงกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ไม่มีรายได้ ซึ่งรู้ถึงปัญหามลภาวะทางอากาศที่มักประสบอยู่เสมอ จึงยอมจะมีการระวังรักษาสุขภาพตนเองไม่ให้เจ็บป่วยเนื่องจากมลภาวะทางอากาศ

ตารางที่ 51 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้และระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	รายได้			รวม
	0-2,500	2,501-5,000	5,001 ขึ้นไป	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
รู้น้อย	-	-	-	-
รู้พอใช้	1	-	2	3
				(0.85)
รู้มาก	124	167	59	350
				(99.15)
รวม	125	167	61	353
	(35.41)	(47.31)	(17.25)	(100.00)

ตารางที่ 51 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน 3 กลุ่ม เมื่อพิจารณาถึงระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 99.15 มีความรู้ในเกณฑ์ดี ที่เหลือเพียงร้อยละ 0.85 มีความรู้ระดับพอใช้

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษาใช้วิธีการทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Shceffe ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 52 และ

ตารางที่ 52 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ กับรายได้

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	2	.0481	.0240	2.8751	.0577
ในกลุ่ม	350	2.9264	.0084		
รวม	352	2.9745			

ตารางที่ 53 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มรายได้

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
0-2,500 บาท	125	2.99	.08
2,501-5,000 บาท	167	3.00	.00
5,001 บาทขึ้นไป	61	2.96	.17

การทดสอบด้วย Scheffe พบว่าไม่มีกลุ่มใดมีระดับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 52 และ 53 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมสุขภาพด้านความรู้เกี่ยวกับมลภาวะเปรียบเทียบกับรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมกับปัจจัยด้านรายได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะพฤติกรรมสุขภาพกับความรู้เกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านเจตคติและระดับการปฏิบัติจริง ดังนั้นจึงทำให้ปัจจัยความรู้เพียงด้านเดียวไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมด

ตารางที่ 54 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้และระดับ
เจตคติต่ออันตรายและวิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับเจตคติต่ออันตราย วิธีป้องกันอันตรายจากมลภาวะ ทางอากาศ	รายได้			รวม จำนวน (ร้อยละ)
	0-2,500 จำนวน (ร้อยละ)	2,501-5,000 จำนวน (ร้อยละ)	5,001 ขึ้นไป จำนวน (ร้อยละ)	
เจตคติไม่ดี	-	-	-	-
เจตคติพอใช้	25	60	19	104 (29.46)
เจตคติดี	100	107	42	249 (70.54)
รวม	125 (35.41)	167 (47.30)	61 (17.28)	353 (100.00)

ตารางที่ 54 แสดงว่าร้อยละและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน 3 กลุ่ม คือ รายได้น้อย 0-2,500 บาท รายได้ปานกลาง 2,501-5,000 บาท และรายได้สูง 5,001 บาท ขึ้นไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มรายได้ปานกลาง รองลงมาตามลำดับคือกลุ่มที่มีรายได้น้อยและรายได้สูง

เมื่อพิจารณาเจตคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีเจตคติดี (ร้อยละ 70.54) และการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 55 และ 56

ตารางที่ 55 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับเจตคติต่ออันตราย และการ
ป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับรายได้

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	2	1.8347	.9173	4.4889	.0119
ในกลุ่ม	350	71.5251	.2044		
รวม	352	73.3598			

ตารางที่ 55 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีเจตคติต่อมลภาวะทางอากาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 56 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเจตคติต่ออันตราย และวิธีป้องกันอันตรายจากภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มรายได้

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* 0-2,500 บาท	125	2.80	.40
* 2,501-5,000 บาท	167	2.64	.48
5,001 บาทขึ้นไป	61	2.68	.46

ตารางที่ 56 จากการทดสอบด้วยเทคนิค Scheffe พบว่ากลุ่มที่มีรายได้อันกลาง 2,501-5,000 บาท มีเจตคติที่แตกต่างกับกลุ่มที่มีรายได้น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยกลุ่มมีรายได้อันกลางเท่ากับ 2.64 ต่างจากกลุ่มมีรายได้น้อยเท่ากับ 2.80 ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม

ตารางที่ 57 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้และการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ

ระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ	รายได้			รวม
	0-2,500 จำนวน (ร้อยละ)	2,501-5,000 จำนวน (ร้อยละ)	5,001 ขึ้นไป จำนวน (ร้อยละ)	
ปฏิบัติจริงไม่ดี	-	-	-	-
ปฏิบัติจริงพอใช้	35	84	21	140 (39.66)
ปฏิบัติจริงดี	90	83	40	213 (60.34)
รวม	125 (35.41)	167 (47.31)	61 (17.28)	353 (100.00)

ตารางที่ 57 แสดงค่าร้อยละ และจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้น้อย-มาก และระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลาง (2,501-5,000 บาท/เดือน) รองลงมาเป็นกลุ่มรายได้น้อย (0-2,500 บาท /เดือน) และที่เหลือมีรายได้สูง

เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติจริงในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 60.34 มีระดับการปฏิบัติจริงดี รองลงมา มีระดับการปฏิบัติจริงพอใช้ ร้อยละ 39.66

สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้ศึกษาใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเทคนิค Scheffe ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 57 และ 58

ตารางที่ 58 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ กับรายได้

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F ratio	F prob
ระหว่างกลุ่ม	2	3.7569	1.8785	8.1451	.0003
ในกลุ่ม	350	80.7190	.2306		
รวม	352	84.4759			

ตารางที่ 58 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 59 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จำแนกตามกลุ่มรายได้

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
* 0-2,500 บาท	125	2.72	.45
* 2,501-5,000 บาท	167	2.49	.50
5,001 บาทขึ้นไป	61	2.65	.48

ตารางที่ 59 จากการทดสอบด้วย Scheffe พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ปานกลาง (2,501-5,000บาท) มีระดับการปฏิบัติจริงในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะทางอากาศแตกต่างจากกลุ่มที่มีรายได้น้อย (0-2,500 บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมกับปัจจัยด้านรายได้